

6785 sayılı kanunun 14 üncü maddesine istinaden, Fen Adamlarının Salâhiyetleri ve Belediyelere Karşı Deruhte Edebilecekleri Fennî Mesuliyet Hudutları hakkındaki, Nafia ve Maarif Vekâletlerince ihzar edilen ve 13 Haziran 1957 tarih ve 9632 sayılı Resmî Gazete ile yürürlüğe konan talimatname, mühendis ve mimarlar tarafından iyi karşılanmamış ve kendilerine ait selâhiyetlerin, kanuna aykırı olarak Teknikerlere devredildiği iddia edilmişti. Hattâ bir kısım meslekdaşlarımız Devlet Şûrasında iptal dâvası da açmış bulunuyorlardı. Neticede, Devlet Şûrası Talimatnameyi usûl ve şekil bakımından kanuna âykırı bularak iptal etmiş ve bunun üzerine, İmar ve Maarif Vekâletlerince yeniden tanzim edilen Talimatname 1. Mart. 1960 tarih ve 10445 sayılı Resmî Gazete ile yürürlüğe konmuş bulunmaktadır. Okuyucularımıza mezkûr Talimatnamenin tam metnini aşağıda sunuyoruz.

## Talimatname

### İmar ve İskân Vekâletinden :

#### 6785 sayılı kanunun 14 üncü maddesine göre Fen Adamlarının Salâhiyetleri ve Belediyelere Karşı Deruhte Edebilecekleri Fennî Mesuliyet Hudutları hakkında Talimatname

Madde 1 — İmar plânlarıyla bunların tatbikat plânlarının ve halihazır haritalarının, mimari, statik ve tesisat plân, proje, resim ve hesapların hazırlanması ve bunların tatbikatındaki fennî mesuliyetlerini, ihtisas ve işigal mevzularına göre, yüksek mühendis, yüksek mimar, mimar ve mühendisler deruhte ederler. Bunlardan gayri fen adamlarının salâhiyet ve mesuliyet hudutları İmar ve İskân ve Maarif Vekâletlerince hazırlanmış olan işbu Talimatnamede belirtilmiştir.

### BİRİNCİ BÖLÜM

#### İmar plânı tanzimi işlerinde salâhiyet hudutları

Madde 2 — Bölge ve şehir plânlaması mevzularında yüksek tahsil veren üniversite ve yüksek mekteplerde, bu mevzularda tahsillerini tamamlayarak, şehir plâncısı, bölge plâncısı ve benzeri unvanları iktisap etmiş bulunanlardan İmar ve İskân Vekâletince şehir plâncısı olarak ehliyetleri tesbit olunanlar, imar plânları ve yol istikamet plânlarını tanzime ve bunların tatbikatına selâhiyetlidirler.

### İKİNCİ BÖLÜM

#### Halihazır harita işlerinde salâhiyet hudutları

Madde 3 — Halihazır harita alımı ve tatbikatı işlerinde yüksek harita mühendisi ve harita ve kadaastro mühendislerinden gayri fen adamları iki gruba ayrılır;

#### 1. Grup :

- a) Memleketimizdeki tekniker okulları harita bölümünden mezun olanlar,
- b) Mülga Harita Ahzî Tersim Mektebi ve Harita Umum Müdürlüğü Harita Mektebinden mezun olanlar.

c) Yukarıda (a) fıkrasında yazılı tekniker okulları harita bölümüne muadil tahsil verdikleri Maarif Vekâletince tesbit edilecek memleket içi ve dışı harita okullarından mezun olanlar.

#### 11. Grup

a) Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü Tapu ve Kadastro Okulundan mezun olanlar.

b) Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü, Harita Umum Müdürlüğü ve Toprak ve İskân İşleri Umum Müdürlüğünce lise mezunları için açılmış bir senelik harita veya kadaastro mesleki tedrisatlı kurslardan mezun olanlar.

Madde 4 — Bu Talimatnamenin 3 üncü maddesindeki birinci gruba dâhil fen adamları:

a) Nirengisi mevcut sahalarda harita alımı, tahavvülâtın ölçü ve tersimi, nirengi ve poligon noktalarının ihyası, İmar parsellerinin aplikasyonu ile tevhit ve ifraz işlerini yapmağa,

b) 3 üncü maddenin 1 inci grupuna dâhil fen adamları okuldan mezuniyetlerinden itibaren 2 seane geçmiş olmak ve bu müddet zarfında harita işlerinde çalışmış bulunmak şartıyla, nirengi istikşafı, baz ve semt ölçü ve hesaplarıyla nivelman muvazenesi ve nirengi hesaplarının fennî mesuliyetleri bir harita yüksek mühendisi veya harita ve kadaastro mühendisi tarafından deruhte edilmek üzere nirengi ve nivelman noktaları tesisi, ölçü ve harita alımı ile imar plânının aplikasyonu işlerini yapmağa, salâhiyetlidirler.

Madde 5 — Bu Talimatnamenin 3 üncü maddesindeki 2 nci gruba dâhil fen adamlarından:

a) Aşağıda yazılı işlerin her birinde en az 6 şar ay bilfiil çalışarak yapmış oldukları işleri (Mahiyet ve miktar zikredilmek suretiyle) harita yapan veya yaptıran resmî daire ve makamlara tevsik ve İmar ve İskân Vekâletine tasdik ettirenler, tasdik ettirdikleri işleri yapmağa,

I — Poligon istikşafı, tesisi ölçü ve hesabı,

- II — Prizmatik ve takeometrik tafsilât alımı ve tersimi,
- III — Takeometrik tesviye münhanisi alımı ve tersimi,
- IV — Teknik nivelman ölçü ve hesabı,
- V — Münferit nirengi noktalarının kestirme suretiyle (Ölçü hesabı dâhil) tayini,

b) a fıkrasına göre I ve II nci iş bölümlerinde salâhiyet iktisap edenler, nirengisi mevcut sahalarda tesviye münhanisiz (Mesahai müsteviye) harita alımı, tahavvülâtın alımı tahavvülâtın ölçü ve tersimi, poligon noktalarının ihyası, imar parsellerinin aplikasyonu ile tevhit ve ifraz işlerini yapmağa,

c) (a) fıkrasına göre bütün iş bölümlerinde salâhiyet iktisap etmiş olanlar, nirengisi mevcut yerlerin halihazır harita alımı ile nirengi noktalarının ihyası ve (b) fıkrasında yazılı diğer işleri yapmağa,

d) (c) fıkrasına göre salâhiyet iktisap edenlerden en az 5 yıl zarfında nirengi şebekeleri tesis ve ölçü işlerini bilfiil yapmış ve yapmış oldukları işleri (Mahiyet ve miktar zikredilmek suretiyle) harita yapan veya yaptıran resmî daire ve makamlara tevsih ve İmar ve İskân Vekâletine tasdik ettirenler nirengi istikşafı, baz ve semt ölçü ve hesaplarıyla nivelman muvazenesi ve nirengi hesapları fennî mesuliyetlerinin bir harita yüksek mühendisi veya harita ve kadastro mühendisi tarafından deruhde edilmesi şartıyla nirengi ve nivelman tesis, ölçü ve harita alımı işlerini yapmağa, salâhiyetlidirler.

### ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

#### İnşaat işlerinde salâhiyetli hudutlar

Madde 6 — İnşaat işlerinde yüksek mimar, yüksek mühendis, mimar ve mühendislerden gayri fen adamları aşağıdaki iki gruba ayrılmıştır.

##### 1. Grup :

a) Memleketimizdeki Tekniker Okulları Yapı Bölümünden mezun olanlar.

b) Aşağıda yazılı okullardan mezun olanlar:

1 — Mülga Nafia Fen Kondöktör Mektepleri,

2 — İstanbul Teknik Okulunun mülga Fen Memurluğu veya Teknikerlik kısımlarının inşaat bölümleri,

3 — Mülga Yapı Kalfa Okulları ve mülga yapı kalfası sınıfı,

4 — Mülga İstanbul Sanayi Mektebinin İnşaat Bölümü,

c) Yukarıda (a) fıkrasında bahsi geçen tekniker okulları yapı bölümlerine muadil tahsil verdikleri Maarif Vekâletince tesbit edilecek memleket içi ve dışı okullardan mezun olanlar.

II. — a) Memleketimizdeki yapı enstitülerinin duvarcılık, dölgercilik, sıvacılık ve taşçılık bölümlerinden mezun olanlar:

b) Aşağıda yazılı okul ve kurslardan mezun olanlar:

1 — Mülga İnşaat Usta Okulu,

2 — Mülga Yapı Usta Okulu,

3 — Mülga 4585 sayılı kanuna göre Nafia Vekâletince açılmış olan mülga yapı kalfa kurslarından 1 inci ve 2 nci dereceden ehliyetli yapı kalfası diploması almış olanlar.

c) Yukarıda (a) fıkrasında bahsi geçen Yapı Enstitülerinin duvarcılık, dölgercilik ve taşçılık bölümlerine muadil tahsil verdikleri Maarif Vekâletince tesbit olunacak memleket içi ve dışı okullardan mezun olanlar,

Madde 7 — Bu Talimatnamenin 6 ncı maddesindeki 1 inci gruba dâhil olan fen adamları:

a) İlâve ve tadiller hariç her türlü yapıların tamerini yaptıрмаğa,

b) Her türlü yapıların sürveyans işlerini yapmağa

c) 6 ncı maddenin 1 inci grubuna dâhil olan fen adamları okuldan mezuniyetlerinden itibaren en az 2 yıl geçmiş olmak ve bu müddet içinde inşaat işlerinde çalışmış bulunmak şartıyla mimari, statik, plân, proje, resim ve hesapları ihtisas ve işgal mevzularına göre Yüksek mimar, Yüksek mühendis, mimar ve mühendisler tarafından tanzim edilmiş yığma binalardan bodrumları ile birlikte 5 katı ve bütün katlarının inşaat sahaları toplamı 1000 m<sup>2</sup> yi geçmeyen, 6 metreye kadar serbest açıklıkta (6 metre dâhil) en çok 4 metre kat yüksekliğinde ve döşemeleri en çok metre kareye 500 Kg. hareketli yüke mütehammil olanların tatbikatına salâhiyetlidirler.

Madde 8 — Binanın bulunduğu belediye sınırı içinde ihtisas ve işgal mevzularına göre inşaat işlerinde faaliyet icra eden serbest yüksek mimar, yüksek mühendis, mimar ve mühendis bulunmadığı belediyece tevsih edildiği takdirde bu halin devamı müddetince müteber olmak üzere bu Talimatnamenin 3 ncı maddesinin 1 inci grubundaki fen adamları, imar durumlarına göre bodrumları ile birlikte 3 katı ve bütün katların inşaat sahaları toplamı 300 metrekaresi geçmeyen, 4 metreye kadar serbest açıklıkta (4 metre dâhil), en çok 3 metre kat yüksekliğinde ve döşemeleri en çok metreka-reye 250 kilogram hareketli yüke mütehammil olan kerpig, ahşap, hıms, yarım ve tam kârgir, mesken dükkan, değirmen gibi basit yığma binaların plân, proje, resim ve hesaplarını yapmayı salâhiyetlidirler.

Bu maddenin tatbiki bakımından her yıl Ocak ayının başından Şubat ayının sonuna kadar olan 2 aylık devre zarfında belediyeye kaydını yaptırmış, yüksek mimar, yüksek mühendis, mimar ve mühendisler nazarı itibare alınır.

Bu devre dışında beldeye gelen ve serbest olarak faaliyet icra etmeye başlayan yüksek mühendis, yüksek mimar, mimar ve mühendisler, bu maddenin tatbiki bakımından o sene için nazarı itibare alınmaz.

"Belediye sınırları içinde inşaat işlerinde faaliyet icra eden serbest yüksek mimar, yüksek mühendis, mimar ve mühendisin bulunmaması" halinin ortadan kalkmasından önce bu maddeden istifade ederek iş almış olan 6 ncı maddenin 1 inci grubundaki fen adamları bu işlerin mesuliyetini işlerin ikmaline kadar devam ettirmeye yetkilidir.

Madde 9 — Bu Talimatnamenin 6 ncı maddesinin 2 grubuna dahil olan fen adamları :

- a) İlâve ve tadiller haric her türlü yapıların tamirlerini yaptırmaya,
- b) Her türlü yapıların sürveyans işlerini yapmaya,
- c) 6'cı maddenin 2 nci grupuna dâhil olan fen adamları okuldan mezuniyetlerinden itibaren en az 2 yıl geçmiş olmak ve bu müddet içinde inşaat işlerinde çalışmış bulunmak şartıyla mimari, statik, plân, proje, resim ve hesapları ihtisas ve işgal mevzularına göre yüksek mimar, yüksek mühendis, mimar ve mühendisler tarafından tanzim edilmiş yığma binalardan imar durumlarına göre bodrumları ile birlikte 3 kat ve bütün katlarının inşaat sahaları toplamı 300 m<sup>2</sup> yi geçmiyen 4 metreye kadar serbest açıklıkta (4 metre dâhil) en çok 3 metre kat yüksekliğinde ve döşemeleri en çok metrekareye 250 Kg. hareketli yüke mütehammil olanların tatbikatına salâhiyetlidirler.

#### DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

##### Tesisat işlerinde salâhiyet hudutları

Madde 10 — Binaların merkezi teshin ve sıhhi tesisat işlerinde Yüksek Mühendis veya Mühendislerden gayri fen adamları aşağıdaki iki gruba ayrılmıştır.

##### 1 — Grup:

- a) Memleketimizdeki tekniker okullarının kalorifer ve sıhhi tesisat bölümünden mezun olanlar,
- b) İstanbul Teknik Okulunun mülga fen memurluğu makine bölümünden ve mülga teknikerlik makine bölümünden mezun olanlar,
- c) Yukarıda (a) fıkrasında yazılı okulların bahsi geçen bölümlerine muadil tahsil verdikleri Maarif Vekâletince tesbit edilecek okulların bu bölümlerinden mezun olanlar.

##### II — Grup:

- a) Memleketimizdeki yapı enstitüleri kalorifer ve sıhhi tesisatlık bölümünden mezun olanlar,
- b) Orta Yapı okulu sıhhi tesisatlık veya kalorifer bölümünden (Diplomalarında gösterilen ihtisas bölümü sahasında) mezun olanlar,
- c) Yukarıda (c) ve (b) fıkralarında yazılı okulların bahsi geçen bölümlerine muadil tahsil verdikleri Maarif Vekâletince tesbit edilecek okulların bu bölümlerinden mezun olanlar.

Madde 11 — Bu Talimatnamenin 10 uncu maddesindeki 1 inci gruba dâhil fen adamları:

- a) İhtisas ve işgal sahalarındaki kalorifer ve sıhhi tesisat tamirlerini yaptırmaya,
- b) Her türlü tesisatın sürveyans işlerini yapmaya,
- c) 10 uncu maddenin 1 inci grupuna dâhil fen adamları okuldan mezuniyetlerinden itibaren en az 2 yıl geçmiş olmak ve bu müddet zarfında tesisat işlerinde çalışmış bulunmak şartıyla teshin, klima, sıhhi tesisat, plân, proje, resim ve hesapları ihtisas ve işgal mevzularına göre Yüksek Mühendis ve Mühendisler tarafından tanzim edilmiş yapılardan imar durumlarına göre

bütün katlarının inşaat sahaları toplamı 1000 metreka-reyi ve hacmi 4000 metreküpü geçmiyenlerin sıcak sulu kalorifer ve merkezi bir tesisata bağlı olmıyan münferit banyo, helâ, mutfak servislerinin tesisat tatbikatına, salâhiyetlidirler.

Madde 12 — Binaların bulunduğu belediye sınırı içinde ihtisas ve işgal mevzularına göre tesisat işlerinde faaliyet icra eden serbest yüksek mühendis ve mühendis bulunmadığı belediyece tevsik edildiği takdirde bu halin devamı müddetince muteber olmak üzere bu Talimatnamenin 11 inci maddesinin 1 inci gruptaki fen adamları, imar durumlarına göre bütün katların inşaat sahaları toplamı 500 metreka-reyi ve hacmi 2000 metreküpü geçmiyen binaların sıcak sulu kalorifer ve merkezi bir tesisata bağlı olmıyan münferit banyo, helâ, mutfak servislerinin tesisat, plân, proje, resim ve hesaplarını yapmaya salâhiyetlidirler.

Bu maddenin tatbiki bakımından her yıl Ocak ayının başından Şubat ayının sonuna kadar olan 2 aylık devre zarfında belediyeye kaydını yaptırmış "Yüksek Mühendis ve Mühendisler" nazarı itibara alınır.

Bu devre dışında beldeye gelerek tesisat işlerinde serbest olarak faaliyet icra etmiye başlıyan Yüksek Mühendis ve Mühendisler bu maddenin tatbiki bakımından o sene için nazarı itibara alınmazlar.

"Belediye sınırı içinde tesisat işlerinde faaliyet icra eden, serbest Yüksek Mühendis ve Mühendisin bulunmaması" halinin ortadan kalkmasından önce bu maddeden, istifade ederek iş almış olan 10 uncu maddenin 1 inci grubundaki fen adamları bu işlerin mesuliyetini işlerin ikmaline kadar devam ettirmeye yetkilidir.

Madde 13 — Bu Talimatnamenin 10 uncu maddesindeki 2 nci gruba dâhil fen adamları:

- a) İhtisas ve işgal sahalarındaki kalorifer ve sıhhi tesisat tamirlerini yaptırmaya,
- b) Her türlü tesisatın sürveyans işlerini yapmaya,

c) 10 uncu maddenin 2 nci grupuna dâhil fen adamları mektepten mezuniyetlerinden itibaren en az 2 sene geçmiş olmak ve bu müddet zarfında tesisat işlerinde çalışmış bulunmak şartıyla teshin, klima, sıhhi tesisat, proje, plân, hesap ve resimleri ihtisas ve işgal mevzularına göre yüksek mühendis ve mühendisler tarafından tanzim edilmiş binalardan, bütün katlarının inşaat sahaları toplamı 500 metreka-reyi ve hacmi 2000 metreküpü geçmiyenlerin sıcak sulu kalorifer ve merkezi bir tesisata bağlı olmayan münferit banyo, helâ, mutfak servislerinin tesisat tatbikatına, salâhiyetlidirler.

#### BEŞİNCİ BÖLÜM

##### Mesuliyet Hudutları

Madde 14 — İmar plânları ile bunların tatbikat plânlarını, halihazır haritaları, mimari, statik ve tesisat plân, proje, resim ve hesaplarını hazırlayan fen

adamları bunların bilcümle fenni hatalarından mesuldürler.

Madde 15 — Belediyelere karşı, ihtisas ve işgal mevzularına göre, İmar plânı, halihazır harita, yapı ve tesisat tatbikatını deruhte eden yüksek mimar, yüksek mühendis, mimar ve mühendislerle ikinci maddede yazılı fen adamları; verecekleri talimat dairesinde yapı ve tesisat tatbikatındaki sürveyans işlerinin yapılması ve bunların mesuliyeti 6. ve 10 uncu maddelerde yazılı fen adamlarınca deruhte edilmek üzere, aldıkları işlerin Vekâletçe tasdikli imar plânlarına, belediyece tasdikli vaziyet plânına, tatbikat projesine, mer'i kanun nizamname, talimatname, ve şartnamelere, fen ve sanat kaidelerine uygun olarak yaptırılmalarını -mesuliyetlerinin devamı müddetince- kontrolleri altında bulundurmakla mükellef ve bundan mesuldürler.

İşbu sürveyanstan mütevellit mesuliyetleri mal sahibi, tarafından adı belediyece bildirilecek sürveyana aittir. Şu kadar ki bu vazifeyi kabul ettiğini sürveyanın da belediyece bildirmesi şarttır.

Madde 17 — Belediyelere karşı (İhtisas ve işgal mevzularına göre) yapı, tesisat, harita ve bina aplikasyon işleri tatbikatını deruhte eden 3, 6 ve 10 uncu maddelerde yazılı fen adamları, sürveyans işleri dâhil tatbikatın Vekâletçe tasdikli imar plânına, belediyece tasdikli vaziyet plânına, tatbikat projelerine mer'i kanun, nizamname, talimatname ve şartnamelere fen ve sanat kaidelerine göre yaptırılmalarını mesuliyetlerinin devamı müddetince - kontrolleri altında bulundurmakla mükellef ve bundan mesuldürler.

Madde 18 — Bu Talimatnamede bahsedilen başlıca sürveyans işleri şunlardır:

1 — Şantiyeye getirilen inşaat ve tesisat malzemesinin fenni icaplara ve varsa şartnamelerine göre muayene ve kabulleri.

2 — Her türlü beton, duvar, sıva, mozaik v. s. imalâta ait kum, çakıl, mozaik, granülometrelerinin ve çimento, kireç, dozajlarının ve su nispetlerinin kontrolü.

3 — Her türlü, kalıp ve tesisat işçiliklerinin ve kalıp indirme işlerinin kontrolü,

4 — Her türlü betonların yapılması, yerine konması, sıkıştırılması, sulanması ve muhafazalarının kontrolü,

5 — Demirli betonlarda beton dökülmesi esnasında demirlerin şekil ve yerlerinin değişmesinin kontrolü.

6 — Duvar, sıva, mozaik, v. s. inşaatın ve şantiye dahilindeki, imalât ve tesisatın, temiz işçilikle ve düzgün bir şekilde yapılmalarının kontrolü.

7 — İnşaat esnasında iş iskeleleri ve iş merdivenleri ve korkuluklarının ve inşaat ve tesisattan doğabilecek kazalara karşı sair lüzumlu emniyet tedbirlerinin kontrolü.

## ALTINCI BÖLÜM

### Çeşitli hükümler

Madde 18 — Elektrik iç tesisatı yapacak olanlar 3611 sayılı kanun gereğince Nafia Vekâleti tarafından hazırlanmış olup, mer'iyyette bulunan (Elektrik iş tesisatı işlerinde serbest olarak çalışacaklara dair Talimatname) hükümlerine ve havagazı iş tesisleri yapacaklar da Nafia Vekâletince neşredilmiş olan (Havagazı İç Tesisatı Talimatnamesi) hükümlerine tabidirler.

Madde 19 — İhtisas işgal mevzularına göre yüksek mimar, yüksek mühendis, mimar ve mühendislerin ve bu Talimatnamenin 6 ncı ve 10 uncu maddelerinde yazılı fen adamlarının bulunmadığı beldelerde ötedenberi bu sahalarda icrai sanat etmekte olan kimselerin, belediyenin teklifi ve vilâyetin mütalâası üzerine o beldeye hududu içine münhasır olmak üzere 9 uncu ve 13 üncü maddelerde yazılı selâhiyetler dahilinde mesuliyet deruhte etmelerine İmar ve İskân Vekâletince muvakkaten izin verilebilir.

Geçici Madde — Bu talimatnamenin yürürlüğe girmesinden önce Belediyeye karşı bu Talimatname dışındaki mesuliyet deruhte etmiş olan fen adamları bu işlerin ikmaline kadar devam ettirmeye yetkilidir.

Madde 21 — Bu Talimatname Resmî Gazete'de neşri tarihinde yürürlüğe girer.

## İ L Â N

136 Sicil No. lu üyemiz Y. Müh. - Mim. SUZAN USER, 24.11.1959 tarihinde, Mimarlar Odasına kaydolacağını beyanla, Odamızdan kaydını terkin ettirmiştir. İlân olunur.

782 Sicil No. lu üyemiz GÜNDÜZ S. GÜNGEN, Şubat 1960 tarihinde, Mimarlar Odasına kaydolacağını beyanla Odamızdan kaydını terkin ettirmiştir. İlân olunur.

## Z A Y I

3378 numaralı Odamız üyesi YALÇIN EVREN, Odamızdan aldığı hüviyet cüzdanını zayı etmiş olduğunu beyanla yenisini almıştır. Eskisi hükümsüzdür.